

Директорот на КПУ Затвор Скопје врз основа на Заклучокот од 55-та седниц на Влада на РСМ одржана на 28.06.2022година бр.41-17/55 од 28.06.2022година, точка 45, а во врска со Информацијата за превземање на мерки за борба против корупцијата донесе:

ГОДИШЕН ПЛАН ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈА За 2026 година

ВОВЕД

Корупцијата е глобален предизвик со кој се соочуваат сите земји, без оглед на нивниот степен на развиеност заради што постојано се вложуваат напори за подигнување на свеста за корупцијата и за нејзино влијание врз општеството/граѓаните. За сузбивање на корупцијата како општествено зло, вработените во државните органи треба да бидат убедени дека злоупотребата во институциите односно незаконитото дејствување не треба да се толерира и да бидат убедени во принципот на нулта толеранција кон корупцијата.

Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси ја дефинира корупцијата како “злоупотреба на функцијата, јавното овластување, службената должност или положба заради остварување на имотна корист, директно или преку посредник, за себе или за друг”. Поимот ризик од корупција дефинира кој било вид на внатрешна или надворешна слабост или постапка која претставува можност за појава на корупција во рамките на државните органи, јавни претпријатија и други институции од јавниот сектор кои ги вклучува прашањата за судир на интереси, недостаток на систем за заштита на укажувачи, измами, несоодветно користење на овластувањата, дискрециони овластувања, финансирање на политички партии и кампањи спротивно на закон, тргување или недозволено користење на информации, транспарентност на постапки и документи и други прашања од значење за интегритетот.

Извештаите на Европската комисија за напредокот на Република Северна Македонија, евалуациите на ГРЕКО, како и извештаите на други релевантни организации континуирано укажуваат на неповолните состојби во спречувањето на корупцијата. Истражувањата на перцепцијата на граѓаните покажуваат прифаќање на корупцијата како начин на живеење. Таа е длабоко и широко распространета во сите пори на општеството, што упатува на неопходноста од нејзино намалување, со стремеж кон нејзино искоренување.

Борбата против корупцијата не е едноставен процес, туку подразбира ангажман на целото општество и иницијативност на сите нивоа. Секој поединец има законска и морална обврска да се бори против корупцијата. Ова не значи само препознавање на корупцијата и воздржување од коруптивни дејствија, туку и пријавување случаи кога постојат сомнежи за корупција.

Посебен акцент во справувањето со корупцијата ќе биде ставен на унапредување на професионалниот интегритет на вработените кои при извршување на задачите треба да применат соодветни знаења, етичко

однесување, чесност и да работат во полза на јавниот интерес како и да постапуваат согласно прописите, правилата и професионалните стандарди кои се применуваат во КПУ Затвор Скопје. Секој вработен треба да покажува висок степен на интегритет во работењето, да го почитува етичкиот кодекс на однесување и да поседува способност да се спротивстави на корупцијата.

ПРАВНИ ПРОПИСИ ОД ОБЛАСТА НА КОРУПЦИЈАТА

Постојат повеќе закони кои се однесуваат на корупцијата, меѓу најзначајните се:

Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, Кривичниот законик, Законот за заштита на укажувачи и Законот за лобирање. Во заложбите на меѓународната заедница во борбата против корупцијата се донесени Конвенцијата за Обединетите Нации против корупција и цивилната конвенција за спречување корупција. Република Северна Македонија ги има ратификувано овие меѓународни документи и истите претставуваат дел од домашното законодавство.

АНТИКОРУПЦИСКА ПОЛИТИКА НА КПУ ЗАТВОР СКОПЈЕ

- Не толерира коруптивно однесување односно: искористување на функцијата, јавното овластување, службената должност и положба за остварување на било каква корист за вработениот или негов близок. Исто така КПУ Затвор Скопје не толерира било каква друга форма на неетичко и неморално однесување забрането со закон и спротивно на етичкиот кодекс на однесување.
- Директорот и раководните лица на сектори и одделениа како и раководните припадници на Затворска Полиција во КПУ Затвор Скопје се одговорни за проценка и отстранување на ризиците кои што придонесуваат за корупција, проневера, крадење, поткуп, судир на интереси како и користење на влијанија и врски со цел добивање на овластен третман или било каква друга форма на неетичко и незаконско однесување.
- Административните службеници и припадниците на Затворска полиција вработени во КПУ Затвор Скопје се должни да се однесуваат чесно и одговорно и да ги почитуваат пропишаните процедури и рокови за постапување, да бидат лојални на институцијата, да избегнуваат судир на интереси и да се грижат за угледот на институцијата во јавност без разлика дали се наоѓаат на работното место или не и тоа во секое време.
- Вработените се должни да пријават било какво коруптивно однесување на начин пропишан во процедурите за пријавување на случаи во кој постои сомнеж на корупција или друго неетичко однесување.
- Вработените на кои што им бил понуден поткуп или биле поттикнувани на незаконски или неетички дејствија треба на културен начин да ја прекинат комуникацијата со лицето кое нуди

поткуп и писмено да го известат надлежното лице во институцијата. При тоа вработениот треба да ги појасни деталите вклучително – времето, местото, соговорниците и предметот на разговор.

- Доколку вработениот не постапи согласно пропишаната процедура, против него ќе биде покрената соодветна постапка.
- Пријавување на коруптивно однесување на лица кои што се вработени во КПУ Затвор Скопје е должност на секого. Тоа не е лично прашање, ниту право на избор, туку е дел од службената должност и одговорност.
- Вработените кои биле сведоци или имаат основни сомневања за неетичко или незаконско однесување на вработените во КПУ Затвор Скопје мораат во печатена форма, телефонски или преку електронска пошта да го информираат овластеното лице во институцијата.
- На вработениот кој што пријавува корупција му се гарантира дека информациите се целосно доверливи.
- Коруптивните однесувања се казниви согласно Кривичниот законик, а актите на корупција и неетичко однесување утврдени со антикорупциската политика задолжително повлекуваат и покренување на дисциплинска постапка која не исклучува и кривична одговорност.
- Ништо што е содржано во оваа антикорупциска политика не е ограничувачки фактор за вработените во поглед на пријавувањето на кривични дела на полицијата, обвинителството или Државната комисија за спречување на корупција.
- Директорот и раководните структури во КПУ Затвор Скопје врз основа на искрено убедување дека пријавата се темели на висина го гарантираат правото на заштита од одмазда и закани кон лицата кои што пријавиле неетичко и незаконско однесување.
- Доколку се докаже дека лицето тенденциозно или злонамерно пријавило или дало лажен исказ, против него ќе бидат превземени соодветни мерки за одговорност.

ОБЛАСТИ КАДЕ НАЈЧЕСТО ПОСТОИ РИЗИК ОД КОРУПЦИЈА

1. Постапки за вработување и унапредување во КПУ Затвор Скопје

Заради спречување на корупција и судир на интереси, при спроведување на постапки за вработување и унапредување ќе се почитуваат следниве начела:

- Начело на законитост
Вработените во сите органи на државната управа/јавниот сектор треба да ги вршат работите и работните задачи во согласност со Уставот, Закон, други прописи донесени врз основа на закон и меѓународните договори ратификувани во согласност со Уставот.
- Начело на еднакви услови, еднаков пристап до работното место, соодветна и правична застапеност

Сите институции согласно со начелото на еднакви услови и еднаков пристап за сите заинтересирани кандидати до работното место, имаат обврска слободните работни места и условите за пополнување да ги огласат преку јавен или интересен оглас.

- Начело на стручност и компетентност
Вработувањето во јавниот сектор се врши преку објавување на јавен оглас, при што во транспарентна, фер и конкурентна постапка за селекција се избира најстручниот и најкомпетентниот кандидат за работното место.
- Начело на професионална етика, непристрасност и објективност
При извршување на работите и работните задачи, вработените треба да задржуваат високи стандарди за личен интегритет, професионална етика и грижа за заштита на јавниот интерес и да се придржуваат до актите кои ги уредуваат овие стандарди.
- Начело на справување на судир на интереси
Вработените не го доведуваат личниот материјален и нематеријален интерес во судир со јавниот интерес и со нивниот статус кој може да предизвика судир на интереси.

2. Постапки за јавни набавки

Службеното лице не смее да врши незаконско влијание во постапка за јавна набавка. Системот за јавни набавки и неговото спроведување се темелат врз начелата на слободно движење на стоките, слобода на основање, слобода на обезбедување на услуги, како и начелата на економичност, ефикасност, конкуренција помеѓу економските оператори, транспарентност, еднаков третман на економските оператори и сразмерност.

- Начело на економичност, ефикасност и ефективност на користењето на јавни средства
Договорниот орган ги спроведува јавните набавки на начин што ќе обезбеди економични, ефикасно и ефективно користење на јавните средства и успешно остварување на целите на своето работење, утврдени во согласност со прописите кои го уредуваат користењето на буџетските и другите јавни средства.
- Начело на транспарентност
Договорниот орган ги реализира постапките за јавни набавки на транспарентен начин и во согласност со одредбите на законот за јавни набавки.
- Начело на еднаков третман и недискриминација на економските оператори
Договорниот орган обезбедува еднаков третман на економските оператори во сите фази од постапката за јавна набавка и во однос на сите елементи од понудата, земајќи го во предвид заемното признавање и сразмерност на барањата во врска со предметот на набавка.
Со цел да се заштити јавниот интерес и да се добие најдобрата вредност за јавните трошоци, да се обезбеди фер конкуренција во постапките и правичен третман на понудувачите, неопходно е да

се постигне највисоко ниво на транспарентност, зајакнување на капацитетите со квалификувани и обучени кадри за спроведување на јавните набавки, засилување на надзор и контрола над примената и почитувањето на процедурите за спроведување на јавните набавки како и зголемување на ефикасноста во реализација на јавните набавки.

3. Непочитување на постапки и процедури и акти за етичко однесување

- Секој вработен/именувано лице треба да се стреми кон доследно почитување на Кодексот на административни службеници, Кодексот за однесување на службените лица во извршување на работните задачи во казнено-поправните и воспитно-поправните установи, кодексот за етичко однесување на членовите на Владата на РСМ и носителите на јавни функции именувани од страна на Владата на РСМ
- Доследно почитување на воведените процедури за работа на работните процеси во КПУ Затвор Скопје.
Секое непрофесионално однесување на вработено/именувано лице во КПУ Затвор Скопје фрла сенка врз нивниот интегритет и може да внесе сомнеж за компетентноста на институцијата. Воедно треба да се избегнува секаков можен конфликт на интереси со добивање на подароци кои би можеле да имаат влијание врз интегритетот на вработените.
- Вработено/именувано лице во КПУ Затвор Скопје да не дозволат нивните или било чии приватни, финансиски или други интереси да дојдат во конфликт со извршување на нивните работни задачи.
- Вработено/именувано лице во КПУ Затвор Скопје да се спротивстават на сите форми на корупција во рамките на пенитенцијарниот систем и да ги информираат непосредно претпоставените за било кои знаци на корупција во рамки на службата.
- Вработено/именувано лице во КПУ Затвор Скопје да ги извршуваат своите работни задачи на професионален и политички неутрален начин, да не го застапуваат и изразуваат своето политичко уверување и да не вршат политички активности при извршување на работните задачи.

4. Финансиско управување и контрола

Финансиското управување и контрола е збир на одговорности на раководителот на субјектот да воспостави и имплементира процедури за постигнување целосна контрола во работењето врз основа на принципот на стабилно финансиско управување и контрола. Стабилно финансиско управување и контрола е транспарентно, регулирано, економично, ефикасно и ефективно користење на расположливите средства.

Надзорот на активностите поврзани со воспоставување на системот за финансирачко управување и контрола како и запознавање со

проблемите поврзани со неговото воспоставување и изнаоѓање на начини за нивно решавање во КЛУ Затвор Скопје се спроведува преку тековни односно редовно известување на координативни состаноци и колегиуми на кои се презентира напредокот на планираните активности. КЛУ Затвор Скопје одговорно го води процесот на управување со јавните финансии преку механизам за буџетирање и наменска распределба на средствата. Редовна контрола на буџетот на установата спроведува Управата за извршување на санкциите.

Исто така според резултатите од спроведена анализа за процена на ризиците од корупција идентификувани се :

1. Примање на пратки и непрофесионално претресување на истите

Во областа примање на пратки и непрофесионално претресување на истите како ризик фактор се индивидуален, надворешниот фактор и оперативниот фактор и во поглед на мерките на делување потребно е да зацврсти системот за контрола преку спроведување на соодветни контроли од страна на претпоставените во организационата единица, преку воспоставување на систем на ротација на персоналот кој врши претес на пратките, соодветна едукација преку систем на обуки за правилна примена на протоколот за претрес што значи дека е потребно на овие клучни работни места во установата да се поставуваат припадници од затворската полиција кои се компетентни за извршување на овие работни задачи со соодветно работно искуство, интегритет и добро познавање на оперативниот процес.

2. Внесување на мобилни телефони/ наркотични сретства

Во областа внесување на недозволени предмети- мобилни телефони/наркотични сретства, ризик факторот за коруптивно однесување е висок а како фактори се наметнуваат надворешните, индивидуалните и оперативните фактори на ризик, додека веројатноста и зачестеноста на повторување на коруптивното однесување е идентификуван како висок од причина каде со соодветна анализа се земени како параметри-индикатор голем број на пронајдени мобилни телефони при реализација на претресите на лицата лишени од слобода и просториите каде се сместени, зачестеноста на пронаоѓање на недозволени предмети во установата.

Како мерки кои е потребно да се спроведат се истите од претходната област со дополнување дека во поглед на оперативниот ризик на корупција потребно е да се земе во предвид дека во установата отсутствува постоење на јасна подзаконска регулатива каде ќе биде дефинирана процедурата на контрола и по потреба претрес при влез на вработените во установата.

3. Примање на незаконски подароци

Во областа примање незаконски подароци ризикот е исклучиво индивидуален а како област на делување за спречување и намалување на појавата на корупција е зацврстување на интегритетот на вработените, истакнување на позитивни примери на постапување од вработените во КПУ при извршување на работните задачи, спроведување на соодветна обука и слично.

4. Излегување од затворот за време на ноќните часови

Во областа излегување од затвор за време на ноќните смени, од спроведената анализа произлегува индивидуален и оперативен ризик за корупција и за да се намали веројатноста на повторување на коруптивното однесување потребно е да се намали оперативниот ризик со зголемување на хоризонталната и вертикалната контрола при извршување на работата во дадената област. Со зголемени и ефикасни контроли од страна на непосредно претпоставениот старешина на дежурната смена ќе се намали веројатноста од коруптивно однесување на вработените припадници на затворска полиција.

АКТИВНОСТИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА

Мерките за спречување на корупцијата ќе бидат во насока на унапредување на професионалноста и стручноста на вработените преку доследно почитување на законската и подзаконската регулатива и санкционирање на секаква форма на корупција во КПУ Затвор Скопје и тоа:

- Почитување на Уставот и Законите на РСМ
- Јакнење на интегритетот на вработените
- Почитување на воведните процедури за работа на работните процеси во КПУ Затвор Скопје
- Јакнење на контрола и надзор на јавните набавки
- Почитување на Кодексот на административни службеници, Кодексот за однесување на службените лица во извршување на работните задачи во казнено-поправните и воспитно-поправните установи, Кодексот за етичко однесување на членовите Владата на РСМ и носителите на јавни функции именувани од страна на Владата на РСМ
- Превземање на дисциплински мерки против лица кои се однесуваат коруптивно, недозволиво, незаконито и неетички.

Заради јакнење на принципите на транспарентно работење сите вработени како и именувани лица во КПУ Затвор Скопје не смеат да ги користат службените овластувања со цел стекнување на лична корист и имаат обврска да се спротивстават на секаква форма на корупција во рамки на КПУ Затвор Скопје. Во таа насока значајно е анализирање на ситуации кои може да доведат до потенцијален судир на интереси и корупција при вршење на службени работи и задачи и потребно е навремено превземање на мерки за отстранување на можност за судир на интереси и корупција.

ДИРЕКТОР
БОБАН УТКОВСКИ